Verslag themabijeenkomst 27 juni 2023 met als thema Participatiewet

Op 27 juni jl. organiseerde werkgroep ZWIM onder auspiciën van Lokaal FNV Zuidwest Drenthe-Noordwest Overijssel een themabijeenkomst met als thema Participatiewet.

De locatie was Wijkcentrum De Schalle te Nijeveen.

Er waren hier 3 inleiders voor uitgenodigd: Mevrouw Kitty Jong (vice voorzitter FNV), De heer Mark Turksma (Wethouder Gemeente De Wolden) en De heer Arjen Mol (Algemeen directeur Sociaal Ontwikkelbedrijf NoordwestGroep (hierna NWG) Steenwijkerland).

De voorzitter van de werkgroep ZWIM opent de bijeenkomst met een welkom aan de gasten en genodigden. Vanavond hebben wij het over de participatiewet (bijstand, WSW en Cao aan de Slag)

Het woord wordt gegeven aan mevrouw Kitty Jong, vice voorzitter FNV.

Mw. Jong geeft aan dat er veel mis is met de Participatiewet.
In 2013 is het sociaal akkoord is gesloten. Volgens het Rijk moest het allemaal anders.
Vanaf 1 januari 2015 zijn de bijstand, Jeugdzorg, WMO en WSW gedecentraliseerd. De Gemeenten werden verantwoordelijk gemaakt. Tegelijk is er ruim 3 miljard bezuinigd.

Sindsdien is de bijstand veel strenger geworden.
De Politiek in Den Haag had een ideologisch motief dat de CAO voor de WSW te duur was. Dat dit allang is achterhaald moge duidelijk zijn. Een ieder die kon, moest zo regulier mogelijk gaan werken. Eventueel met ondersteuning van een loonkostensubsidie en/of loondispensatie. |
Er kwam een banenafspraak. Reguliere werkgevers moesten uiterlijk op 1 januari 2026 ruim 100.000 mensen aan het werk helpen. De Overheid moesten 25.000 banen creëren en 30.000 beschut werkbanen creëren.
De reguliere werkgevers hebben hun best gedaan om hieraan te voldoen, maar is, net als de Overheid, hierin niet geslaagd. Het officiële standpunt van de FNV is dan ook: De Participatiewet is mislukt! Dit standpunt wordt ook door het SCP (Sociaal Cultureel Planbureau) gemeld.

De banenafspraak levert te weinig op. Voor werkgevers is het te ingewikkeld. Daarnaast missen zij de mensen om de juiste begeleiding te leveren en heeft men moeite met de loonkostensubsidies.
De Overheid doet veel te weinig om aan hun taakstelling te voldoen.

Mocht men chronisch ziek zijn en/of totaal niet meer in staat zijn om te kunnen werken dan zit men gevangen in de strenge Bijstand. Voor hen zou een ander, aanvullende regeling ingevoerd moeten worden. De Bijstand is een snoeihard regime. Als men een (onbewust) foutje maakt worden zij geconfronteerd met boetes, Sancties.
De inlichtingenplicht is te rigide en gaat uit van wantrouwen. Waar dit laatste toe kan leiden zien wij bij de toeslagenaffaire. Gezien dit laatste komt hierin langzamerhand een kentering in. Minister Schouten komt in ieder geval met een nieuwe wet om er zorg voor te dragen dat het sanctiebeleid minder streng gaat worden.
Binnen de bijstand kent men, vanaf de leeftijd van 27 jaar, ook de kostendelersnorm. De FNV vindt dat dit z.s.m. moet worden afgeschaft. Ook is er binnen de Bijstand een vermogen- en partnertoets.

vanaf 2015 is de SW gesloten voor nieuwe instroom. Voor hen die normaliter in de SW terecht zouden komen blijft nu de Bijstand over en vallen zij onder hetzelfde strenge regime als ieder ander.

De FNV heeft gebrainstormd over de vraag: “Wat is goed aan de Participatiewet en wat niet”?

De FNV heeft een rapport “De SW was zo gek nog niet” laten maken om aan Minister Schouten en de Politiek te overhandigen. Het CDA en de SP hebben voor de laatste verkiezingen een motie “De SW-bedrijven moeten weer terugkomen” ingediend. Deze is aangenomen door de 2de Kamer. Helaas hoor je daar nu niemand meer over.

Op dit moment wordt door juristen onderzocht of het mogelijk is om de VNG aan te klagen voor discriminatie. Dit vanwege de uitspraak van de VNG dat SW medewerkers en mensen in de CAO aan de Slag te werk worden gesteld!

As vrijdag, 30 juni 2023, komt er een rapport uit over “wat is een rechtvaardige bijstand” Wat is een rechtvaardig sociaal minimum? Mw. Jong kijkt hier, net als de FNV, reikhalzend naar uit.

Als 2de inleider komt Dhr. Arjen Mol, algemeen directeur NWG. Het WSW bedrijf van de Gemeente Steenwijkerland.
Hij is sinds 2018 in deze functie werkzaam. Hoe doen wij het in Steenwijkerland? Terug naar de oude WSW is/was binnen de Gemeente een soort vloeken in de kerk.
Waar gaan wij voor? Waar zijn wij voor op aarde? Waren vragen die hij stelde aan de Gemeente.
Dhr. Mol geeft aan een geloof in een wereld waar iedereen aan kan meedoen. Gemeente werkt voor iedereen. Dat moet het anker zijn!

De WSW neemt snel af. In 2018 waren er nog ruim 400 WSW-ers werkzaam. Op dit moment nog maar 320. Er zit een grote groep thuis die wel werken wil.
Er is een indicatie doelgroep binnen de Gemeente. Inclusief nieuw Beschut werken er nu plm. 500 mensen binnen de NWG. Er is bij menigeen een gezonde ambitie. Wie kan/wil. Hiervoor wil de NWG een plek bieden.
Waar Dhr. Mol zich grote zorgen over maakt zijn de jongeren. Na school zitten zij thuis i.p.v. aan het werk zijn. Landelijk zijn dit er nu ongeveer 365.000! Er moet Duurzaam werk zijn voor iedereen die kan/wil. De NWG wil dit graag bieden. De uitstroom naar regulier werk was in 2022 12,23%. Ook de begeleiding is hiervoor op orde gebracht.
De Groenvoorziening is voor de NWG het grootste verdienmodel. We kunnen tegen marktconforme prijzen werken. Is dit geen oneerlijke concurrentie? (vraag vanuit de zaal).
Nee, Hoveniersbedrijven zitten te springen om (gekwalificeerd) personeel. De NWG leidt mensen op om dit soort werk te kunnen doen. De Hoveniersbedrijven zouden eigenlijk deze mensen in dienst willen nemen.

De NWG gaat graag de concurrentie aan met zowel de industrie, etc. Dhr. Mol zou willen zeggen. De NWG is een regulier bedrijf. Hij zoekt graag de verbinding met het Onderwijs, de ondernemer en de mensen. Dhr. Mol wil dan ook graag de infrastructuur van de SW in stand houden.

De 3de inleider van de avond is Wethouder Mark Turksma van de Gemeente De Wolden.
Hij geeft vooraf al een compliment aan Dhr. Mol voor zijn positieve betoog.
Dhr. Turksma is eerder actief geweest als zelfstandig ondernemer en al 43 jaar lid van de PvdA.
De participatiewet is al plm. 10 jaar gedecentraliseerd naar de Gemeenten. De reden van het Rijk: De gemeente staan dichterbij de mensen. Daardoor kan het ook veel goedkoper. De Jeugdzorg, de WMO, WSW maakt onderdeel uit van de decentralisatie. De Gemeenten hebben beleidsvrijheid gekregen om het in- en uit te voeren.

Gemeente De Wolden heeft plm. 230 mensen in de bijstand. Op een inwonersaantal van plm. 24.000 is dit niet zoveel. Hierdoor is het niet nodig om duimschroeven aan te draaien bij de mensen die het betreft. Het vangnet is hiervoor gewoon aanwezig. De Wolden heeft hier geld voor!
De Wolden kent een meerkostenregeling voor langjarige kosten. Deze bedraagt € 450,- per jaar.
Wij zijn een plattelandsgemeente. Derhalve is er veel eigen woning bezit. Om mensen die een eigen woning hebben te beschermen hanteren wij maatwerk bij de grens (€ 60.000,-) van “vermogen huis”. Bijvoorbeeld: wij nemen de woonlasten mee in de berekening.
Sinds de samensmelting van 4 gemeenten tot de nieuwe Gemeente De Wolden heeft men besloten om het deelnemerschap in Reestmond af te bouwen en de medewerkers over te laten gaan naar de stichting werkgelegenheidsinitiatieven De Wolden. Alescon, het 2de SW-bedrijf waar De Wolden in participeerde is omgebouwd tot leer-werkbedrijf Stark. Dhr. Turksma zit hier in het bestuur.
Dhr. Turksma geeft aan dat het moeilijk is om ieder jaar zwarte cijfers te halen. Hij geeft aan toch wel veel zorgen over de ontwikkeling te hebben rondom Stark. Stark zou kansen voor moeten maximaliseren. Hiervoor is er ook overleg met de gemeenten Beilen en Midden Drenthe.

Na deze laatste inleider was het tijd voor een pauze. Na de pauze konden de mensen hun vragen en/of opmerkingen naar voren kunnen brengen.

De eerste opmerking vanuit de zaal: er werd gesproken door Mw. Jong over Bijzonder onderwijs. Maar dit zou eigenlijk het Buitengewoon Onderwijs moeten zijn. Mw. Jong beaamd dit volledig. Via het buitengewoon onderwijs kwamen de leerlingen binnen bij de WSW.

Volgende vraag was voor Mw. Jong: Hoeveel mensen vanuit de Banenafspraak heeft de FV zelf in dienst? Dit antwoord moest mw. Jong schuldig blijven. Zij weet dat er een aantal werkzaam zijn,

maar zij werkt niet bij de personeelsafdeling. Ze weet dat het lastig is om aan het Quotum te voldoen.
De FNV roept wel op om volledig gebruik te (blijven) maken van de begeleiding van de SW bedrijven. Daar zit de kennis etc.

Dhr. Mol houdt een pleidooi. Er wordt veel, erg veel gesproken over geld. Dat lijkt het enige punt te zijn. Het wordt hoog tijd om eerst naar de mens te kijken en aldaar de juiste begeleiding op te zetten. Dat werkt preventiever en levert uiteindelijk alleen maar geld op.
Binnen Steenwijkerland zijn ze wel bereid om te investeren in mensen om hen aan het werk te krijgen en, zo mogelijk, ook te houden.
Voorbeeld: hij is met 2 wethouders geweest bij brugwachters en heeft hen laten zien dat het beleid van Steenwijkerland, dat door de NWG wordt uitgevoerd, de mensen veel gelukkiger maakt. Er moet wel een verdienmodel zijn, zoals de groenvoorziening. Het kan niet zo zijn dat mensen aan het werk zijn dat voor hen/ons en niet of nauwelijks iets oplevert. Wij hebben de tarieven zo regulier mogelijk gemaakt.
Het is toch een vorm van oneerlijke concurrentie wordt er geopperd vanuit de zaal richting Dhr. Mol.
Dhr. Mol geeft aan: neem de 5 beste mensen van de NWG over en kijk! De begeleiding, welke wij altijd op maat bieden borgen meer zekerheden voor de mensen dan de begeleiding van het hoveniersbedrijf zelf (de goeden niet te na gesproken). De NWG is in staat om met de juiste begeleiding zeer bestendig werk te leveren tegen marktconforme tarieven.
Is de WSW bestendig? Dat is 2-ledig: 1. Uitstroom is met de juiste begeleiding (bijna) altijd mogelijk maar 2. Dit geldt niet voor iedereen.
Dhr. De Wildt (Emmen) vraagt: Wie zijn de investeerders? Dat weet niet iedere ondernemer.
Dhr. Mol geeft aan dat er binnen de P-wet erg veel is gesneden vanaf 1 januari 2015. Gelukkig zijn de subsidies inmiddels weer aan het stijgen. Daarnaast is de NWG ook zelf in staat om te investeren in mens, begeleiding en machine. In de afgelopen 3 heeft de NWG al ruim 1,5 miljoen geïnvesteerd in opleidingen, ontwikkelmogelijkheden en machines.
Maar de markt is een keiharde business. Als wij (Ontwikkelbedrijven) niet oppassen en de bedrijven denken dat het werk, dat nu gedaan wordt door “onze” mensen, goedkoper gedaan kan worden door een machine zij mogelijkerwijs hiertoe overgaan als wij (te) hoog zitten met onze tarieven.
Vanuit de zaal komt een reactie dat Dhr. Mol een goed commercieel verhaal verteld, maar als bijvoorbeeld Dijka denkt dat een machine goedkoper werk kan leveren zijn er zo 40 mensen weg die dat werk nu doen. Daarom is het goed dat wij altijd in overleg zijn met dat soort werkgevers.

Vanuit de zaal komt een mevrouw, die een broer heeft die is geïndiceerd, geeft aan dat na 4 jaar P-wet de werker wordt bestraft. Er is geen perspectief. Hoezo meedoen in de Gemeente De Wolden? Er is een behoorlijke afstand voor hen tot de arbeidsmarkt aldus mw. Jong. Er is oneigenlijk gebruik van de bijstand. Dit is een vangnet voor hen die na een periode van WW nog steeds niet aan het werk is. Voor hen die niet, of helemaal niet meer aan het werk kan, zou een nieuwe landelijke regeling moeten komen. De FNV heeft een boek, met als titel “Gevangen in de bijstand” uitgegeven (is te vinden op de FNV website) Op Gemeente niveau is men het eigenlijk wel eens met deze optie aldus Dhr. Turksma.

Vanuit de zaal wordt gevraagd hoeveel mensen er werken bij Dijka? Hoe hoog is de subsidie momenteel voor een WSW-er? Dhr. Mol heeft al reeds aangegeven dat er plusminus 40 mensen vanuit de NWG werkzaam zijn bij Dijka.
De hoogte van de subsidie per standaard eenheid bedraagt ongeveer € 33.000,- per jaar.
Toe Dhr. Mol net benoemd was tot algemeen directeur was benoemd moest hij een detacheringsovereenkomst tekenen. Hierin was een tarief genoemd van € 0,00? Dit ging hij niet

tekenen gaf hij toen aan. Wij gaan toch niet voor niks werken?
De Jobcoach die deze overeenkomst had opgesteld gaf aan dat dit maar voor 1 jaar was en dat dit een behoorlijke groepsdetachering betrof. Inmiddels loopt deze detachering nog steeds, maar zijn de tarieven inmiddels weer op een behoorlijk niveau. Doordat de infrastructuur binnen de NWG goed is kunnen wij ook met gunstige tarieven rekenen.

Er wordt een stelling voor alle 3 de inleiders opgeworpen vanuit de zaal:
Wat zou je tegen Gemeenten willen zeggen dat zij wel moeten doen en wat zij juist niet moeten doen?
Mw. Jong: Wel-- Pak meer beleidsvrijheid! Neem een voorbeeld aan bijvoorbeeld de Gemeente Arnhem!
Niet—Ga niet op dezelfde manier werken als de sociale diensten.

Dhr. Mol: Wel—Maak gebruik van de jongeren die vanuit school zonder werk thuis zitten. Maak gebruik van de infrastructuur van de NWG en denk aan de zwakkeren die vanuit het buitengewoon onderwijs afkomt.
Niet—Dat zou hij als wens neer willen leggen bij alle Gemeenten: Doe wat aan de CAO aan de Slag!

Dhr. Turksma: Wel--Benader de mensen met een positieve grondhouding! (in dit geval geeft de wethouder aan dat nog met de sociale dienst moet praten). Hij neemt in ieder geval de geluiden die hij vanavond heeft gehoord mee! Stark moet in ieder geval kostendekkend opereren!
Niet: geen opmerking hierover.

Dhr. Mol geeft aan dat de NWG meer nieuw beschut in dienst heeft dan landelijk. De taakstelling is op orde. Maar de doelgroep is meer dan een taakstelling. De 1ste 70 nieuw beschut werken op basis van loonkostensubsidie de overigen zijn op eigen kosten van de NWG.

Een mevrouw stelt dat haar broer werkt via de Cao Aan de Slag. Hierin is van een ontwikkelplan geen enkele sprake. Hij kan zich niet ontwikkelen! Hij is een Wajonger. Hoe kan hij trots zijn op de NWG? Hij gaat achteruit i.p.v. vooruit!

Mw. Jong geeft aan dat dit een daadwerkelijk pijnpunt is in de CAO aan de Slag. Daarnaast zijn er meer pijnpunten in deze CAO en in de CAO voor de WSW.
De VNG en de Minister wijzen naar elkaar. Om e.e.a. voor altijd te regelen is “slechts” 80 miljoen extra per jaar structureel nodig.
Een ontwikkelplan wordt afgesproken door onderhandelaars voor een CAO. De FNV wil dat een dergelijk ontwikkelplan in de Cao Aan de Slag moet komen! Het zou een wettelijk recht moeten worden voor de mensen om zich te kunnen (blijven) ontwikkelen. Datzelfde geldt ook voor diversiteit, loon, functie, etc.
Momenteel zijn er grote zorgen rondom de CAO voor de WSW en de CAO aan de Slag! De inflatie heeft ook bij hen vreselijk ingehakt en doet het nog. Wij willen € 0,21 per alle gereden kilometer i.p.v. € 0,10 per km boven de 5,5 kilometer (de eerste 5,4 km worden niet vergoed) en het loon moet per 1 januari 2023 per 10,15% omhoog!. De VNG weigert met de bonden te praten zolang de Minister niet met geld over de brug komt en stelt: De Gemeenteambtenaren doen moeilijk beleidswerk en staan de burgers bij. De mensen in de WSW en de CAO aan de Slag worden te werk gestelt!!!! De juridische dienst van de FNV is momenteel aan het onderzoeken of wij naar de rechter kunnen vanwege o.a. discriminatie.

Vanuit de zaal wordt gevraagd hoe zien wij de jongeren die tussen wal en schip vallen? Dat kan door de Gemeente en het Onderwijs. Dhr. Turksma geeft aan dat als er een startkwalificatie is men in

beeld is van de gemeente. Zij worden dan ook benaderd om of te werken of eventueel weer naar school te gaan.

Mw. Jong geeft aan dat het voor Gemeenten niet altijd makkelijk is. Er zijn bijvoorbeeld nuggers (niet uitkeringsgerechtigde) die niet in beeld zijn van een gemeente. Soms is het ook makkelijker om hierin geen energie te stoppen. Wie is verantwoordelijk? De gemeente.
Vanuit de scholen is er weliswaar contact met gemeente maar normaliter niet met een ontwikkelbedrijf. De NWG heeft gelukkig wel contact met bijvoorbeeld Tromp Meestersschool. Wie nu uitstroomt wordt gemeld.

Dhr. Wiersma, gemeenteraadslid uit Meppel bedankt de inleiders voor hun verhaal. Hij is tot de conclusie gekomen dat er voor de Gemeente Meppel nog veel werk te doen is!

De voorzitter van vanavond bedankt een ieder voor hun aanwezigheid en de inleiders voor hun verhaal en overhandigd hen een mooie bos bloemen. Er komen nog wat versnaperingen langs waarvan flink van wordt genoten.

De eerstvolgende themabijeenkomst is voorlopig vastgesteld op 31 oktober 2023 en heeft als onderwerp Wonen.